

Омельченко О. В.<https://orcid.org/0009-0003-9943-932X>

Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет»

ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ СПОРТИВНИХ ТРЕНЕРІВ

У статті представлено результати психодіагностичного дослідження професійно значущих якостей здобувачів вищої освіти та працюючих спортивних тренерів. Метою дослідження було вивчення взаємозв'язку між емоційною сферою, рівнем саморефлексії та комунікативно-соціальними компетентностями, що визначають ефективність професійної діяльності в умовах високих навантажень і стресових ситуацій сучасної реальності. Дослідження проводилося у трьох блоках: оцінка емоційного інтелекту, стресостійкості та особистої тривожності; рівнів саморефлексії та самопізнання; комунікативної та соціальної компетентності, включно з перспективним сприйняттям, співпереживанням, фантазією та стилями лідерства. Результати показали, що магістранти характеризуються найвищим рівнем розвитку професійно-значущих якостей: високий емоційний інтелект, сформовані навички саморефлексії та самопізнання, а також здатність до ефективного демократичного лідерства. Здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти та працюючі спортивні тренери демонструють переважання середнього та високого рівнів тривожності та варіативність у саморегуляції, що підкреслює потребу у розвитку стратегій психоемоційної стійкості та підтримці комунікативної ефективності. Проведена кореляційна аналітика виявила взаємозв'язок між високим емоційним інтелектом, стресостійкістю, здатністю до співпереживання та демократичним стилем лідерства, тоді як підвищена особиста тривожність обмежує професійну ефективність. Отримані дані підкреслюють важливість комплексного розвитку професійно-значущих якостей та компетентностей, що забезпечують здатність до усвідомленої саморегуляції, ефективної комунікації та лідерства у професійній діяльності спортивного тренера. Практична значущість статті полягає у можливості використання результатів для формування психокорекційного супроводу, спрямованого на розвиток ключових професійно значущих якостей майбутніх та діючих фахівців у сфері фізичного виховання і спорту.

Ключові слова: емоційна сфера, комунікативно-соціальна компетентність, професійно значущі якості, психодіагностичне дослідження, саморефлексія, спортивний тренер.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної війни в Україні професійна діяльність спортивного тренера зазнає суттєвих трансформацій, оскільки здійснюється в ситуації хронічного стресу, підвищеної емоційної напруги та соціальної нестабільності. Тренер дедалі частіше виконує не лише навчально-тренувальну, але й підтримувальну, мотиваційну та психоемоційну функції щодо спортсменів, які також переживають наслідки воєнних подій. У цих умовах особливої ваги набувають професійно значущі якості спортивного тренера – це моцїйна стійкість, здатність до саморегуляції, емпатійність, відповідальність і гнучкість професійної поведінки, оскільки саме вони забезпечують ефективність взаємодії зі спортсменами та збереження психологічної безпеки освітньо-тренувального процесу

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У сучасній українській науковій літературі дослідниками О. Байрачним, Н. Олійник, М. Приймак та ін. вивчаються індивідуальні психологічні характеристики фахівців спорту. Зокрема, О. Байрачним підкреслено, що ефективність тренерської діяльності визначається не лише рівнем фахової підготовки, але й сформованістю психологічного профілю тренера, його управлінських і лідерських якостей, здатності до координації роботи фахівців, делегування повноважень та організації ефективної комунікації в умовах ускладнення структури спортивних організацій [2].

Н. Олійник та С. Войтенко акцентували увагу на психологічних вимогах до діяльності тренера та шляхах підвищення ефективності навчально-тренувального процесу через психологічно

обґрунтовану організацію роботи з урахуванням індивідуальних особливостей спортсменів і міжособистісних взаємовпливів [6].

М. Приймак досліджувала психологічні характеристики спортсменів на різних етапах кар'єри, зокрема мотивацію, стресостійкість, емоційну саморегуляцію та здатність до соціально-психологічної адаптації, що визначають ефективність їх професійної діяльності та подальшу соціалізацію [7].

Особливу увагу привертають праці, присвячені проблемам емоційного вигорання та стресової напруженості. Так, Л. Арнаутова показала, що стресостійкість спортсменів є багатокомпонентним утворенням, яке залежить від емоційного інтелекту, мотивації досягнення, інтернального локусу контролю, сформованості адаптивних копінг-стратегій та здатності до саморегуляції [1].

Поділяємо точку зору дослідника В. Нікітюка, який довів, що емоційне вигорання спортсменів формується під впливом зовнішніх стресогенних умов та внутрішніх особистісних характеристик (тривожності, самооцінки, мотивації, локусу контролю), а його профілактика потребує цілеспрямованого психологічного супроводу та підвищення компетентності тренера [5].

Наведені та подібні дослідження засвідчують, що психологічні характеристики тренерів і спортсменів відіграють ключову роль у забезпеченні ефективності професійної діяльності, якості міжособистісної взаємодії та результативності спортивної підготовки, що визначає необхідність подальшого комплексного вивчення професійно значущих якостей тренерів у динаміці їхнього професійного становлення.

Постановка завдання. Експериментальним шляхом дослідити професійно значущі якості спортивних тренерів на різних етапах професійного становлення.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні взяли участь три категорії респондентів: працюючі спортивні тренери (n=49), здобувачі магістерського рівня (n=52) та здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти (1–2 курси, n=48) зі спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Такий розподіл дозволив порівняти рівні професійно значущих якостей на різних етапах професійного становлення та оцінити особливості формування мотиваційної, емоційної та комунікативно-соціальної компетентності серед різних груп фахівців спорту.

Формування професійно значущих якостей розпочинається вже з першого курсу навчання,

коли здобувачі усвідомлюють обрану професію, формується професійна мотивація та закладаються основи професійної ідентичності. Навчальний процес сприяє розвитку відповідальності, організованості та здатності до саморефлексії – базових якостей майбутнього спортивного тренера, а перші контакти з професійно спрямованими дисциплінами та практичними заняттями формують навички професійної взаємодії.

Водночас професійно значущі якості не є сталими і змінюються під впливом досвіду, специфіки діяльності та професійних викликів. У процесі професійного зростання одні якості посилюються, з'являються нові, а пріоритетність окремих характеристик змінюється залежно від умов праці та індивідуального стилю тренера.

Для дослідження зазначених процесів було розроблено комплексну програму психодіагностики, структуровану у три взаємопов'язані блоки. Перший блок спрямовано на оцінювання мотиваційно-емоційної сфери та саморегуляції, зокрема мотиваційної спрямованості, емоційного інтелекту та стресостійкості. Другий блок охоплював показники особистісного самоусвідомлення й рефлексивних процесів, включаючи здатність до саморефлексії, самоконтролю, відповідальності та цілеспрямованості. Третій блок був зосереджений на дослідженні комунікативно-лідерського потенціалу, зокрема комунікативної компетентності, емпатії, лідерських якостей і здатності до ефективної взаємодії та прийняття відповідальних рішень у тренувальному й змагальному процесі.

Розглянемо ключові результати і положення психодіагностичного дослідження.

Вивчення мотиваційної та особистісної спрямованості у першому блоці дозволило: охарактеризувати співвідношення мотивації досягнення успіху та уникнення невдач за методиками діагностики мотивації до успіху та уникнення невдач Т. Елерса [3]; оцінити рівень самоактуалізації за тестом самоактуалізації (САТ) А. Маслоу (адаптований Е. Шострем) [8], внутрішніх ресурсів і психологічної готовності до професійних викликів за опитувальником самооцінки професійної компетентності, розроблений в межах дослідницької роботи автором.

Результати експериментальної роботи показали, що найвищі рівні мотивації досягнення успіху спостерігаються у магістрантів: 46,2 % респондентів виявили занадто високий рівень. Здобувачі 1–2 курсів переважно продемонстрували помірно високий (37,5 %) та середній рівні (31,3 %),

тоді як працюючі тренери мають помірно високий рівень мотивації з меншою часткою надмірно високої. Мотивація до уникнення невдач, навпаки, найнижча серед здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти (37,5%) і найвища серед працюючих спортивних тренерів (40,8% – високий рівень), що, ймовірно, пов'язано з відповідальністю за результати команди та професійними ризиками.

Аналіз типів внутрішньої мотивації показав, що тип А (орієнтація на успіх, низький/середній мотив уникнення невдач) притаманний переважно магістрантам (40,4%), тип D (баланс мотиву досягнення і уникнення невдач) – працюючим тренерам (44,9%), що свідчить про тенденцію до адаптації до професійних ризиків та відповідальності.

Рівні самоактуалізації за тестом САТ (А. Маслоу, адаптований Е. Шострем) у здобувачів 1–2 курсів переважно середні, з високими показниками у шкалах цінностей (50%), креативності (54,2%) та аутосимпатії (56,3%). Магістранти демонструють більш високий рівень саморозуміння (57,7%), що свідчить про сформовану внутрішню мотивацію та готовність до творчої діяльності. У спортивних тренерів виявлено критично низькі показники у шкалах креативності (40,8%), автономності (36,7%) та спонтанності (30,6%), що, певним чином, обмежує творчий потенціал та гнучкість у професійній діяльності. Такі фахівці схильні використовувати усталені, шаблонні підходи у побудові тренувального процесу, не готові до експериментування та впровадження інноваційних методів роботи. За умов тривалої емоційної напруженості й високої відповідальності за спортивний результат зростає орієнтація на контроль і регламентацію діяльності, що звужує простір для спонтанних рішень та творчої взаємодії зі спортсменами.

Результати оцінювання професійної компетентності за розробленим автором опитувальником показали, що студенти 1–2 курсів перебувають на етапі формування умінь і знань (переважають показники середнього – 29,2% і нижче середнього рівнів – 52,1%), магістранти демонструють найвищий рівень компетентності (високий рівень у 42,3%), а працюючі спортивні тренери зберігають високий рівень професійних умінь та навичок (40,8%), але мають підвищені показники середнього (38,8%) та низького рівня (40,8%) у психологічній готовності та підвищений середній рівень у комунікативній компетентності (42,9%). Все це свідчить, що за умови високого рівня професійних умінь і значного практичного досвіду

у працюючих тренерів спостерігається зниження психологічної готовності до діяльності, що проявляється в емоційному напруженні, ригідності професійних установок і труднощах саморегуляції в умовах тривалого стресу. Водночас підвищений рівень комунікативної компетентності зумовлений інтенсивною щоденною взаємодією в професійному середовищі та має переважно інструментальний характер.

Другий блок психодіагностичних методик був спрямований на дослідження емоційної сфери та процесів саморегуляції респондентів, оскільки саме ці характеристики є базовими для забезпечення психологічної стійкості, ефективної професійної взаємодії та прийняття відповідальних рішень у спортивній діяльності.

За результатами Шкали емоційного інтелекту Н. Холла [9] встановлено, що у здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти (1–2 курси) переважають середні показники як парціального (50%), так і інтегративного (62,5%) емоційного інтелекту. Високий рівень виявлено лише у відносно невеликої частини респондентів (25% та 12,5%), що свідчить про початковий етап формування емоційної компетентності. Така динаміка є закономірною, оскільки на ранніх етапах професійної підготовки здобувачі лише починають усвідомлювати роль емоційної регуляції, емпатії та самоконтролю у майбутній тренерській діяльності.

Найвищі показники емоційного інтелекту зафіксовано у здобувачів магістерського рівня вищої освіти. Високий рівень як парціального (50%), так і інтегративного (42,3%) емоційного інтелекту у цієї групи корелює з більш сформованою професійною мотивацією, досвідом практичної діяльності та орієнтацією на саморозвиток і самоактуалізацію. Це свідчить про позитивний вплив освітнього середовища магістратури та професійно орієнтованого навчання на розвиток емоційної сфери майбутніх фахівців спорту.

Водночас у працюючих спортивних тренерів виявлено тенденцію до зниження високого рівня інтегративного емоційного інтелекту за збереження переважно середніх показників. Така особливість може бути зумовлена тривалим перебуванням у ситуаціях підвищеної відповідальності, хронічного стресу та емоційного напруження, що поступово виснажує ресурси емоційної саморегуляції.

Аналіз результатів за методикою визначення стресостійкості та соціальної адаптації Д. Холмса і К. Раге [4, с. 15–17] показав чітку динаміку зростання стресового навантаження у процесі переходу від навчання до професійної

діяльності. Більшість здобувачів бакалаврського рівня (62,5%) демонструє високий рівень опору стресу, однак значна частка респондентів (31,3%) уже перебуває у межовій зоні, що свідчить про потенційну вразливість до стресогенних чинників у разі зростання вимог та відповідальності.

У групі магістрантів спостерігається більш рівномірний розподіл рівнів стресостійкості, проте зростає частка осіб із межовим (40,4%) і низьким (46,2%) рівнями опору стресу. Припускаємо, що це пов'язано з поєднанням навчального навантаження, професійної самореалізації та підвищених очікувань щодо майбутньої кар'єри. Найбільш несприятлива ситуація виявлена у групі працюючих спортивних тренерів, серед яких суттєво зростає частка респондентів із низьким рівнем опору стресу (26,5%, тоді як у здобувачів показники низького рівня 6,2% та 13,4%). Такий результат вказує на підвищений ризик психофізіологічного виснаження та розвитку емоційного вигорання в умовах тривалої професійної напруги.

Дослідження саморефлексії за методикою А. Гранта, Дж. Франкліна та П. Лангфорд [11] дозволило виявити відмінності у здатності респондентів до усвідомлення і аналізу власного досвіду. У здобувачів бакалаврського рівня переважає середній рівень саморефлексії (56,3%), що відповідає етапу первинного професійного становлення. Магістранти демонструють найвищі показники саморефлексії (50%), що свідчить про сформовану здатність до осмислення власних дій, рішень і професійних ситуацій.

У працюючих спортивних тренерів зафіксовано зниження частки осіб із високим рівнем саморефлексії (30,6%) за одночасного зростання низьких показників (24,5%). Це вважаємо небезпечним сигналом, який загрожує обмеженням можливості критичного осмислення власної діяльності, корекції професійних дій та адаптації до змінних умов спортивного середовища.

Аналогічна тенденція простежується і за показниками самопізнання. Здобувачі бакалаврського рівня переважно мають середній (52,1%) і низький (29,1%) рівні, магістранти демонструють найбільш високі результати (46,2% – високий рівень), тоді як у працюючих спортивних тренерів спостерігається зниження глибини усвідомлення власних внутрішніх процесів. Враховуючи попередні результати, така тенденція вказує на те, що професійна діяльність в умовах високого стресу не завжди сприяє особистісному зростанню без цілеспрямованої психологічної підтримки.

Психодіагностична робота за третім блоком була спрямована на вивчення комунікативної та соціальної компетентностей спортивних тренерів, оскільки ефективна міжособистісна взаємодія є ключовим чинником професійної діяльності та педагогічної ефективності. Для оцінювання цих компетентностей застосовувався опитувальник Індексу міжособистісної реактивності (ІМР) М. Девіса [10], що дозволяє визначати здатність до перспективного сприйняття, фантазії, співпереживання та рівень особистої тривожності.

Аналіз результатів за шкалою перспективного сприйняття показав, що у всіх трьох групах респондентів переважає високий рівень цієї якості. Найвищі показники відзначено у здобувачів магістерського рівня (86,5%), що свідчить про сформовану здатність приймати позицію іншої людини, адекватно інтерпретувати її мотиви та емоційні стани. Така компетентність є професійно значущою для педагогічного такту, прийняття зважених рішень та ефективної взаємодії в умовах конфлікту або емоційної напруги. У здобувачів 1–2 курсів і працюючих спортивних тренерів більша частка низьких показників, що ускладнює комунікацію та знижує ефективність роботи в стресових або непередбачуваних ситуаціях.

За шкалою фантазії, яка характеризує здатність до емоційного уявлення та внутрішнього занурення у ситуації інших осіб, найвищі показники також зафіксовано у магістрантів (84,6%). Це свідчить про розвиток креативності, гнучкості мислення та здатності моделювати альтернативні варіанти поведінки, що є важливими для роботи з людьми у тренерській практиці. Здобувачі бакалаврського рівня та спортивні тренери демонструють більшу частку низьких показників, що може відображати схильність до більш раціонального або шаблонного стилю реагування і обмежувати можливості прогнозування емоційної поведінки вихованців.

Результати шкали співпереживання показали, що магістранти володіють найвищою здатністю до емоційної чутливості та підтримки інших (88,5%). Ця якість є ключовою для побудови довірливих взаємин із вихованцями, спортсменами та колегами. У здобувачів бакалаврського рівня (27,1%) і працюючих тренерів (22,4%) спостерігається значна частка низьких показників, що негативно впливає на ефективність психологічної підтримки та ускладнювати побудову професійних стосунків у стресових умовах.

У всіх трьох групах респондентів переважає високий рівень особистої тривожності: здобувачі

бакалаврського рівня – 72,9 %, магістранти – 88,5 %, спортивні тренери – 77,6 %. Це вказує на підвищену емоційну чутливість та схильність до емоційного зараження, що є природною реакцією на високі навчальні та професійні вимоги. Особливо це актуально в умовах воєнного часу та постійного стресового навантаження, коли здобувачі освіти та фахівці стикаються з додатковими психологічними викликами, що можуть підвищувати ризик емоційного виснаження та вигорання. Високий рівень тривожності у магістрантів відображає активне усвідомлення відповідальності та здатність до прогнозування складних ситуацій, тоді як у бакалаврів і тренерів він вказує на потребу у додаткових стратегіях саморегуляції та психологічної підтримки.

У межах третього психодіагностичного блоку була проведена оцінка стилів лідерства спортивних тренерів за опитувальником П. Нортхауза [12]. Результати показали, що здобувачі 1–2 курсів переважно демонструють середній рівень усіх стилів керівництва, причому демократичний стиль слабо виражений. Це свідчить про формування базових навичок керівництва та потребу у розвитку комунікативних і управлінських компетентностей. Магістранти демонструють високий рівень демократичного стилю (50%), що вказує на вміння делегувати, слухати команду та приймати спільні рішення, при цьому авторитарний стиль залишається помірним, а стиль невтручання практично не виражений. Працюючі спортивні тренери демонструють високий і дуже високий рівень як демократичного, так і авторитарного стилів, проявляючи схильність гнучкого поєднання керівництва та здатності ефективно організувати командну роботу. Стиль невтручання залишається низьким, що відповідає високій професійній відповідальності за підлеглих та управлінню груповими процесами.

Аналіз психодіагностичних показників у трьох блоках – емоційної сфери та саморегуляції, самоусвідомлення та комунікативних

і соціальних компетентностей – виявив тісний взаємозв'язок між ключовими особистісними та професійними характеристиками респондентів. Високий рівень емоційного інтелекту та стресостійкості корелює із більш вираженою здатністю до саморефлексії, глибшим самопізнанням, емпатією та демократичним стилем лідерства, що забезпечує ефективну взаємодію з командою та підлеглими. Натомість підвищена особиста тривожність обмежує комунікативну ефективність, здатність до співпереживання та саморегуляції, особливо у стресових або високонавантажених професійних умовах.

Висновки. Таким чином, проведене психодіагностичне дослідження показало, що здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти перебувають на початкових етапах формування емоційної, саморефлексивної та комунікативної компетентностей, що робить їх більш вразливими до стресових ситуацій. Магістранти демонструють високий рівень саморозуміння, емоційної стабільності та здатності до співпереживання, вивляючи готовність до творчої та професійної діяльності. Працюючі спортивні тренери зберігають високий рівень професійних умінь, проте мають підвищену емоційну вразливість і часткові обмеження в саморегуляції та комунікації, що підкреслює потребу в професійній підтримці. Кореляційний аналіз засвідчив взаємозв'язок між емоційною сферою, саморефлексією та комунікативними компетентностями, де високий емоційний інтелект і стресостійкість сприяють кращій співпраці та демократичному стилю керівництва, а підвищена тривожність обмежує ефективність професійної взаємодії. Отримані дані підкреслюють необхідність комплексного розвитку емоційної, когнітивної та соціальної компетентностей у здобувачів освіти та практикуючих тренерів, а також впровадження формувальних програм, спрямованих на підвищення психологічної стійкості та ефективного лідерства в умовах сучасної професійної діяльності.

Список літератури:

1. Арнаутова Л. В. Особистісні детермінанти формування стресостійкості кваліфікованих спортсменів : дис. ... д-ра філософії : 017 Фізична культура і спорт ; 01 Освіта / Педагогіка / Л. В. Арнаутова. Київ : НУФВСУ, 2023. 291 с.
2. Байрачний О. В., Левчук О. П. Аналіз особистісних психологічних характеристик тренерів з футболу як фактору професійного успіху в спорті вищих досягнень. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: зб. наук. праць*. Вип. 8 (181) 24. Київ : Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2024. С. 18–22. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8\(181\).03](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8(181).03)
3. Кокур О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Копаниця О. В., Герасименко М. В., Ткаченко В. В. Збірник методик діагностики лідерських якостей курсантського, сержантського та офіцерського складу : методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2012. 433 с. URL: surl.li/ynahvy

4. Методики вивчення повсякденного стресу і способів розв'язання кризових життєвих ситуацій / О. Я. Кляпець, Б. П. Лазоренко, Л. А. Лепіхова, В. В. Савінов ; За ред. Т. М. Титаренко. Київ : Міленіум, 2009. 120 с. URL: surl.li/hboiyd
5. Нікітюк В. В. Фактори емоційного вигорання спортсменів. *Ментальне здоров'я*. 2024. Вип. 1. С. 43–47. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-2005/2024-1-7>
6. Олійник Н. А., Войтенко С. М. Психологічні особливості спортивної діяльності : монографія. Вінниця : ВНАУ, 2020. 240 с. URL: surl.lu/dingff
7. Приймак М. Особливості соціальної адаптації спортсменів на різних етапах спортивної кар'єри. *Sport Science Spectrum*. 1. 2025. С. 77–82. DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-1-11>
8. Прищак М. Д. Психологія. Ч. II : навчальний посібник / М. Д. Прищак, Л. А. Мацко. Вінниця : ВНТУ, 2012. 103 с.
9. Штифурак В. С. Основи успішної управлінської діяльності (психогігієнічний аспект) : навчально-методичний посібник. Вінниця : [б.в.], 2008. 194 с.
10. Davis, M. H. A multidimensional approach to individual differences in empathy. *Catalog of Selected Documents in Psychology*. 10. MS. 2124, 1980. p. 85. URL: https://www.uv.es/friasnav/Davis_1980.pdf
11. Grant M. A., Franklin J., Langford P. The Self-Reflection and Insight Scale: A New Measure of Private Self-Consciousness. *Social Behavior and Personality An International Journal*. 2002. 30 (8). P. 821–835. DOI: <https://doi.org/10.2224/sbp.2002.30.8.821>
12. Northouse P. G. Leadership Style Questionnaire. *In Leadership: Theory and Practice*. 5th ed., 2010. P. 87–89. URL: surl.li/kxnasx

Omelchenko O. V. PSYCHODIAGNOSTIC RESEARCH OF PROFESSIONALLY SIGNIFICANT QUALITIES OF SPORTS COACHES

The article presents the results of a psychodiagnostic study of professionally significant qualities of higher education students and working sports coaches. The purpose of the study was to study the relationship between the emotional sphere, the level of self-reflection and communicative and social competencies that determine the effectiveness of professional activity in conditions of high loads and stressful situations of modern reality. The study was conducted in three blocks: assessment of emotional intelligence, stress resistance and personal anxiety; levels of self-reflection and self-knowledge; communicative and social competence, including perspective perception, empathy, fantasy and leadership styles. The results showed that master's students are characterized by the highest level of development of professionally significant qualities: high emotional intelligence, developed skills of self-reflection and self-knowledge, as well as the ability to effective democratic leadership. Bachelor's degree students and working sports coaches demonstrate a predominance of medium and high levels of anxiety and variability in self-regulation, which emphasizes the need to develop strategies for psycho-emotional resilience and support for communicative effectiveness. The conducted correlation analysis revealed a relationship between high emotional intelligence, stress resistance, the ability to empathize and a democratic leadership style, while increased personal anxiety limits professional effectiveness. The data obtained emphasize the importance of the comprehensive development of professionally significant qualities and competencies that provide the ability for conscious self-regulation, effective communication and leadership in the professional activities of a sports coach. The practical significance of the article lies in the possibility of using the results to form psycho-correctional support aimed at developing key professionally significant qualities of future and current specialists in the field of physical education and sports.

Key words: *emotional sphere, communicative and social competence, professionally significant qualities, psychodiagnostic research, self-reflection, sports coach.*

Дата першого надходження статті до видання: 23.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.03.2026